28/02/2019

Сведочанство историје Крагујевца и Србије

Споменица групе аутора Два века Старе цркве (1818-2018) представљена је 26. фебруара 2019. године, на дан када света Црква прославља Светог Симеона Мироточивог, у Народној библиотеци Вук Караџић у оквиру манифестације Дани крагујевачке књиге. Да подсетимо, претходно је споменица овенчана признањем Књига године у издавачкој делатности у Крагујевцу.

На промоцији су говорили архијерејски намесник протојереј-ставрофор Саво Арсенијевић, протојереј-ставрофор Милић Марковић, старешина Старе цркве, јереј Владан Костадиновић, парох Старе цркве и професор у Богословији Свети Јован Златоусти, као и књижевник Мирко Демић, директор Народне библиотеке и историчар Немања Девић са београдског Института за савремену историју.

На почетку промоције прота Саво Арсенијевић подсетио је присутне на све ауторе награђене споменице, као и на чињеницу колико је тешко и одговорно радити једну такву књигу која треба да остане трајно сведочанство о једној црквеној заједници, као и црквеној институцији која има и историографски значај. Тог подухвата Стара црква се прихватила после 80 година, од када је објављена прва, по обиму много мања књига проф. Радосава Марковића.

-Библиотека бележи леп обичај штампања споменица у Крагујевцу, разних организација, друштава, установа, па и цркава. То говори о нашој повећаној свести да је важно остављати писане трагове о својој организацији. Као што знате Стара црква у Крагујевцу не спада у обичне сакралне објекте, она у себи, и са собом, носи многозначну симболику. Она није обична ни по значају, ни по 200.- годишњици трајања. Радује чињеница да су творци ове споменице пришли овом послу врло предано и амбициозно, ангажујући људе од струке, различитих интересовања и специјалности, који су осветлили многе мање познате аспекте трајања цркве верујућег народа, рекао је књижевник Мирко Демић.

После њега говорио је протојерej Милић Марковић, старешина Старе цркве, подсећајући да је издавање споменице био први корак у прослављању два века храма, као и одуживање дуга ове генерације према институцији Старе цркве: -Ова књига је настала у једно посебно време у Цркви. Она настаје у време наше литургијске обнове. Свакодневно служење нашег епископа, свесрдно подржано од свештенства и верног народа и даје један нови дух у Цркви. И то нама даје једну нову обавезу. То је покушај богословског промишљања људског постојања и света, који се мери пре свега у светлу православног богословског предања, односно, то предање је схваћено као живот, као литургијско јединство Цркве. То је била наша обавеза да покажемо тај континуитет трајања наставак живота, предања и искуства једног православног народа.

Јерej Владан Костадиновић, парох Старе цркве и професор црквене историје у Богословији Свети Јован Златоусти говорио је о споменици пре свега указујући на новине које су ставови аутора донели у њој, а који ће доцније моћи да буду инспирација новим историјским истраживачима. Једна од њих је свакако порекло имена Крагујевац, јер је у споменици изнета нова теза да име града није по птици крагуј, него по властитом имену, баш као што су и Јовановац, Десимировац, Букуровац настали на основу власититих имена. Ту је и прича о години настанка Крагујевца, као и изношење података да је он настао пре него што се раније мислило, можда још у време Деспотовине или

и раније. Отац Владан је истакао и причу о крагујевачкој џамији, као и причу о томе како је Крагујевац некада изгледао у време Милоша Обреновића, о чему нема много описа у историографији.

На крају вечери говорио је и главни гост промоције млади историчар Немања Девић са Института за савремену историју. Пошто се извинио присутнима подсећајући да његова специјалност није 19. век, већ савремена историја од Другог светског рата наовамо, г. Девић је истакао значај споменице као књиге која подсећа читаоце да револуција у српском народу није почела 1941. него још 1804. године. Он је, такође, говорио о времену Милоша Обреновића и његовом значају за изградњу културног и јавног живота Крагујевца, а то се, у то време поклапало са самом Србијом.

-Како је већ Константин Јиричек написао, путописац који би прошао кроз Београд у првим деценијама 19. столећа стекао би утисак да је Београд Европа. Међутим, Јиричек саветује сваком путописцу да ако жели да види како заиста изгледа српски град он треба и мора да оде у Крагујевац. Крагујевац у то време постаје град који се развија, иако двадесетих и тридесетих година броји тек нешто више од две хиљаде душа. Али као Милошева престоница он добија сасвим нови значај и нови изглед. Градио се нови мост преко Лепенице, у њему ново језгро, нови центар, а уз центар је ишло све оно што је обележавало нову престоницу и обновљену државност. Најпре се градила Скупштина, уз њу је ишла црква, уз цркву је ишла школа. После скупштине, цркве, школе, на ред је дошао да се гради и театар, као и Новине српске, гимназија, лицеј. Значи, могли смо да видимо како се град развијао, а паралелно са њим растао је значај Старе цркве, рекао је између осталог историчар Немања Девић.

Извор: Епархија шумадијска

http://www.spc.rs/sr/svedochanstvo_istorije_kragujevca_srbije